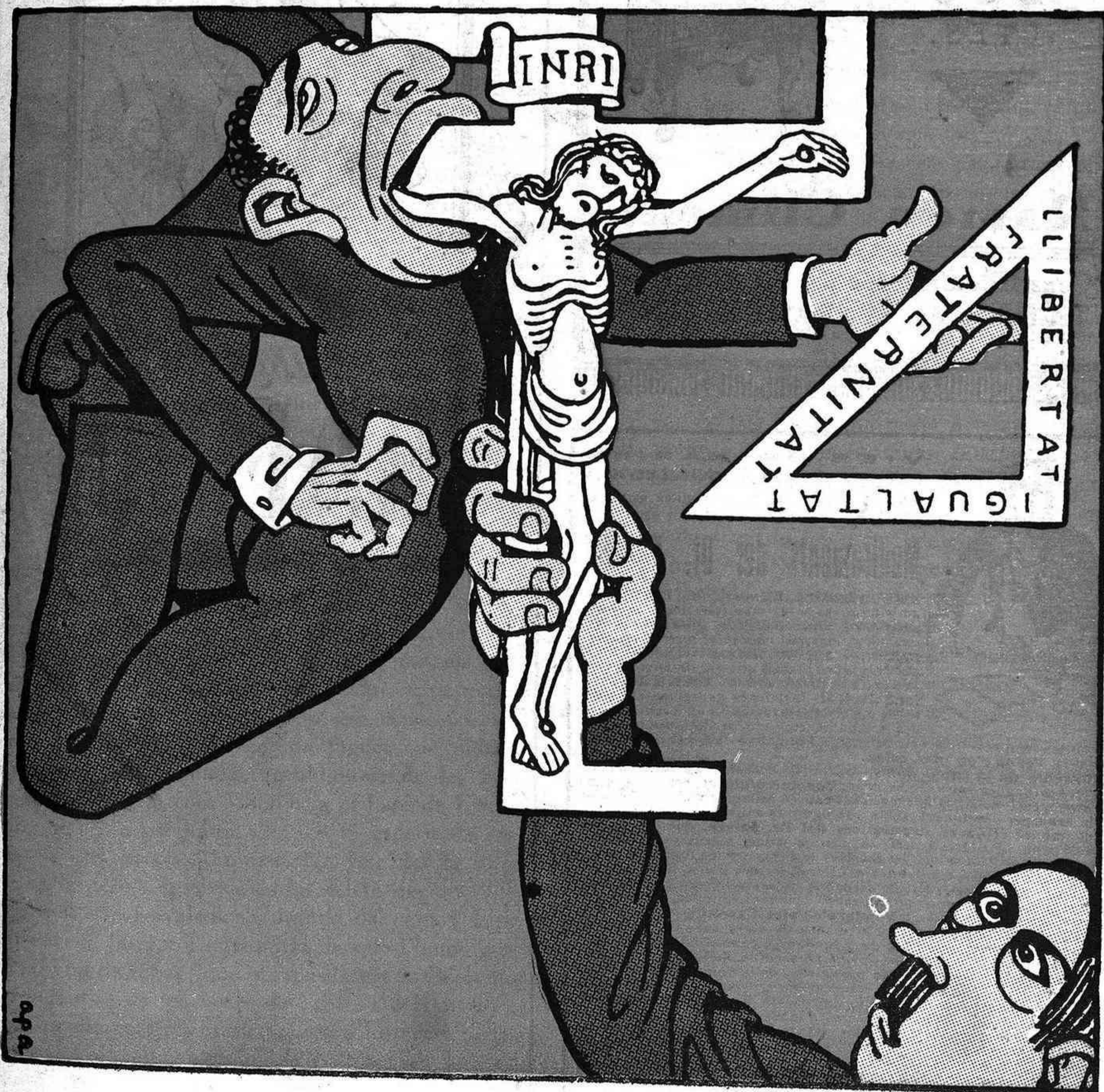

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

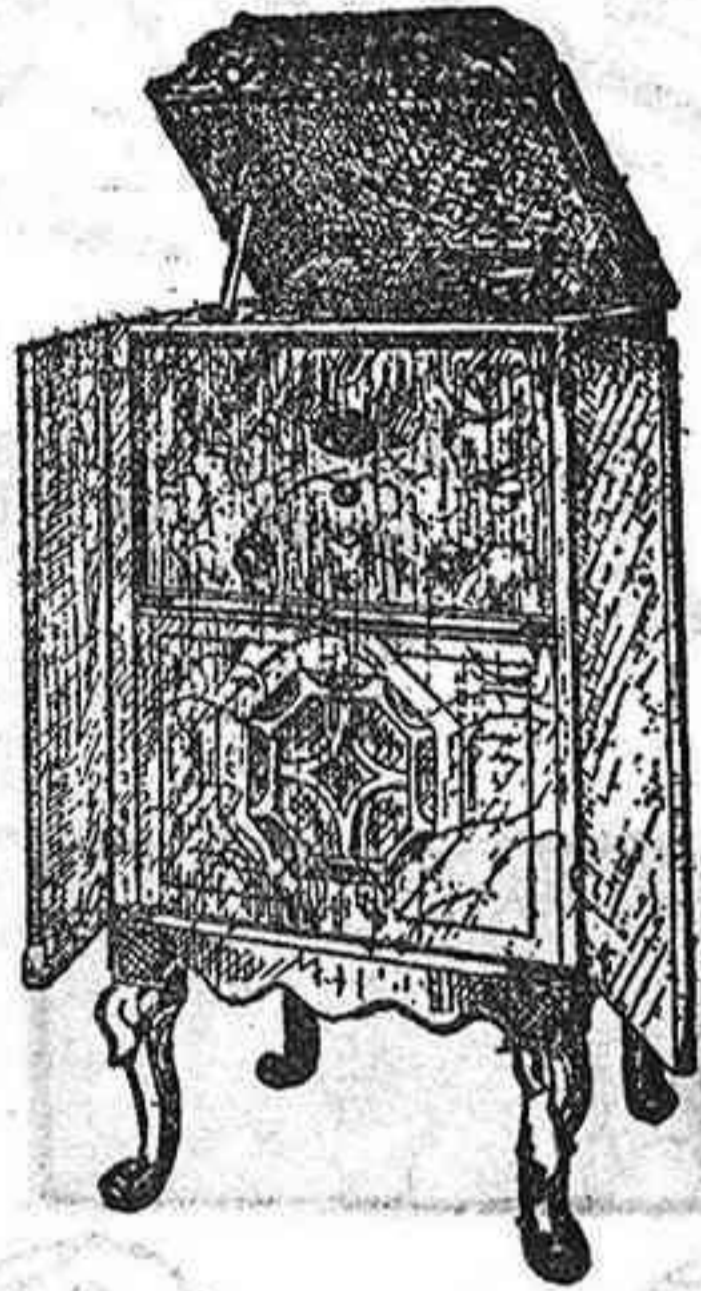
PERTANY A LA BIBLIOTECA DE L'ATENEU BARCELONÈS

—No es pas la tesaurització dels jueus que ataca Hitler, sino llur lliberalisme. Del calè dels jueus Hitler ja em parlarà després.

Ràdio-Phono CLIMO

PREU:
900
PTES.

Ramon Climent

Consell de Cent, 266 (tocant E. Granados)
Telèfon 23058 :: BARCELONA

VIES URINÀRIES Impureses de la sang-Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (Purgacions) amb totes les seves manifestacions, *uratrítis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc. de l'home, *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluixos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin es gaureixen aviat i radicalment amb els **Caixets del Doctor Soivre**, als malalts es gaureixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que

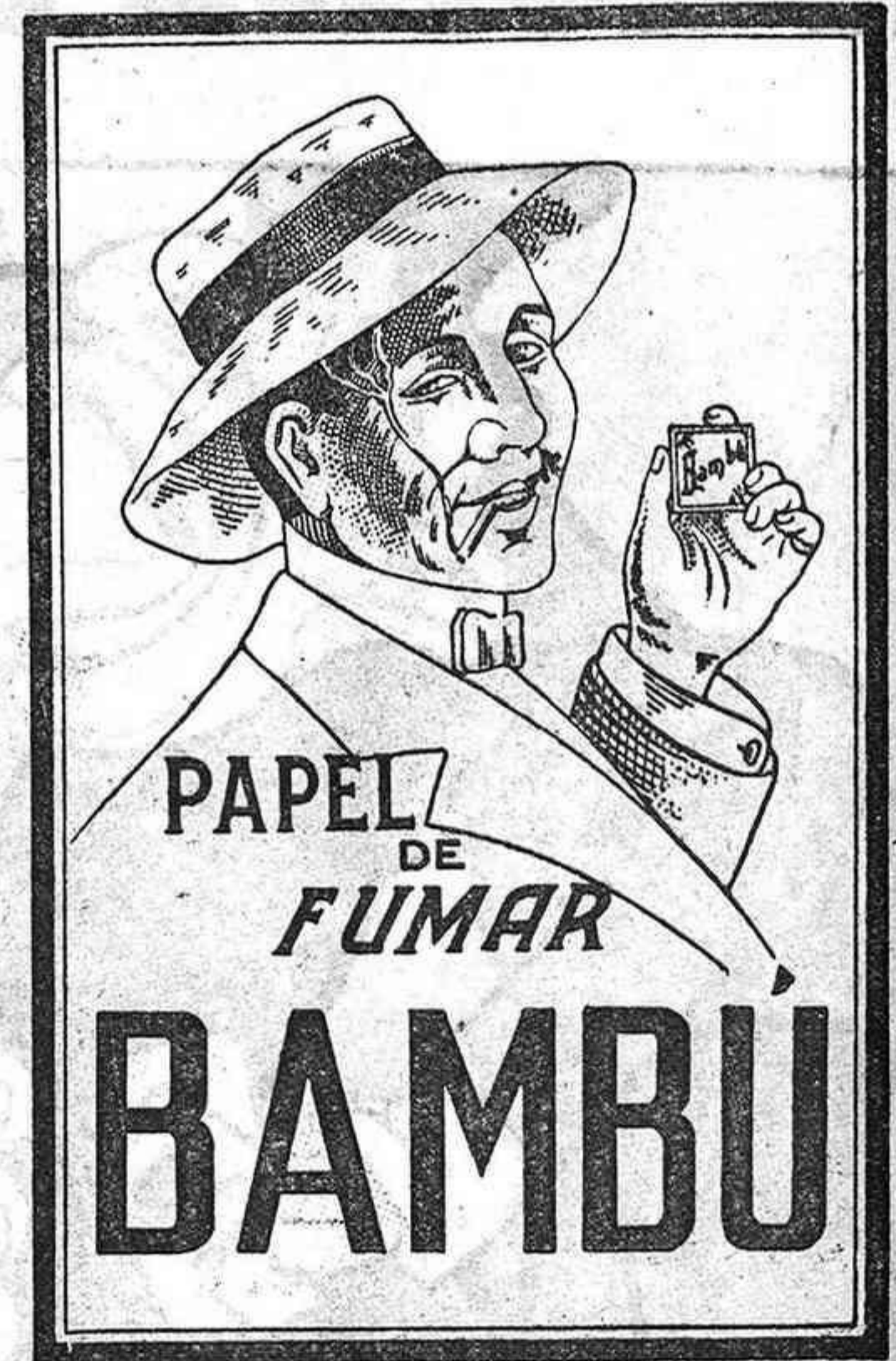
necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. **Venda: 6'60 ptes. caixa.**

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames) *erupcions*, *escrofuloses*, *eritemes*, *acne urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin es gaureixen aviat i radicalment amb les **Pildores depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven augmentant-se totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent amb poc temps totes les úlceres, llagues grans, floronsos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant o l'organisme rastre del passat. **Venda: 6'60 ptes. flascó.**

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatorrea*, (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos*, de la dona i totes les manifestacions de la *Neurastènia*, o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es gaureixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrem vellès, sense forçar l'organisme, el vigor sexual de l'edat. **Venda: pessetes 6'60 el flascó.**

Venda en les principals farmàcies d'Espanya Portugal i les Amèriques

NOTA.— Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes, en segells per al franquisme a **Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 50791 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentrotllament, tractament i guariment de dites malalties.

PAPEL
DE
FUMAR
BAMBU

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÓNICA

Atracadors

STEM en plena època d'atraca-
ments. Vaja, ja hi tornem a é-
ser. No ens podem pas queixar.
Ja feia temps que això no rutlla-
va. No podia ésser aquesta tran-
quillitat, aquest benestar, aques-
ta pausa... No hi havia vagues
generals, espectaculars i aparato-
ses. Necessitàvem atracaments
atemptats, robatoris importants.

Cal estar agraïts als atracadors. No se'ls pot tractar amb menyspreu. Són un element típic de la Barcelona nostra. Sense ells Barcelona no seria Barcelona. Sobretot el que cal admirar dels atracadors, d'aquests anarquistes d'acció, sentimentals i romàntics que assalten bancs, maten cobradors i assassinen velles, és el seu coratge. Ells només surten al carrer quan hi ha temporades de pau i de llibertat política. Que vingui un general Arlegui, un general Martínez Anido, un general Primo de Rivera, un general Barrera, un general Milans del Bosch i immediatament els atracadors deturen la feina. No es volen comprometre. Aquesta gent de l'uniforme té massa males puces. Són capaços de produir la llei de fugues, de deixar-los secs per les cantonades aprofitant-se de les bandes que havia deixat com a herència el baró de Koenig... Ah, no! Llavors l'atracador no té esperit de sacrifici. No està pas per bromes. No veu clar la solució. Li va la pell. I com que és un valent decidit, l'home plega el ram i es dedica a la cria del canari. Llavors no engega la moral anarquista de què l'home que no té pa l'ha de robar; que el repartiment social comença emparant-se de les caixes de cabals i deixant-ho caure als cabarets i als music-halls o a les cases de meques... Cal veure amb quina dignitat els atracadors d'ara, feren la vaga de la seva tasca en l'època dels Arlegui-Martínez Anido i com deixaren de treballar mentre Primo de Rivera instaurà a Barcelona la dictadura Barrera-Milans del Bosch. Llavors no feien atracaments, llavors deixaven la ciutat en pau. Però

quan la ciutat obre el parentèsi de la seva llibertat, de la seva democràcia, llavors l'atracador se sent valent i surt a dir que els atracaments són perfectes i necessaris, són dignes i humans... Excellent, magnífic, esplèndid.

L'atracador, com el *gangster*, és valent amb el feble, però quan ha d'encarar-se amb la Guàrdia civil no està pas per bromes. L'atracador de Barcelona és un mal endèmic? Es un valor d'atracció de forasters? Es una necessitat industrial?

I quan hom veu com estan esmicolant el prestigi de Barcelona, hom pensa en què tots aquests vulgars lladres de camí ral, tots aquests estafadors ridículs volen fer creure a les masses que aquest és el veritable camí de l'emancipació social. Però si això ja ho han fet abans que ells En Ravachol, En Bonnot, En Garnier i totes les bandes de facinerosos del món! Escudar-se en una doctrina avançadíssima per a posar un to filosòfic al robatori i a l'assassinat és més vell i més fracassat que qualsevol altra teoria d'aquest gènere.

El cas és que Barcelona torna a tenir atracadors. Ja els tenim en sèrie, ja els tenim catalogats. Els podem ensenyar. Els podem exhibir. Es un producte de transformació mercantil. La primera matèria ens és enviada de fora de la gran Catalunya, però ací els transformem en uns veritables facinerosos. En aquest moment recordo una breu anècdota que va produir-se tot discutint l'Estatut de Catalunya.

Xerràvem una tarda al saló de Conferències amb el gran dibuixant gallec Castelao, alhora diputat a Corts. Com sigui que un diputat foragitat per les Corts per immoral estava fent una campanya contra l'Estatut i contra Catalunya per fer veure que ço que li havia succeït era fill del seu espanyolisme, jo li vaig dir:

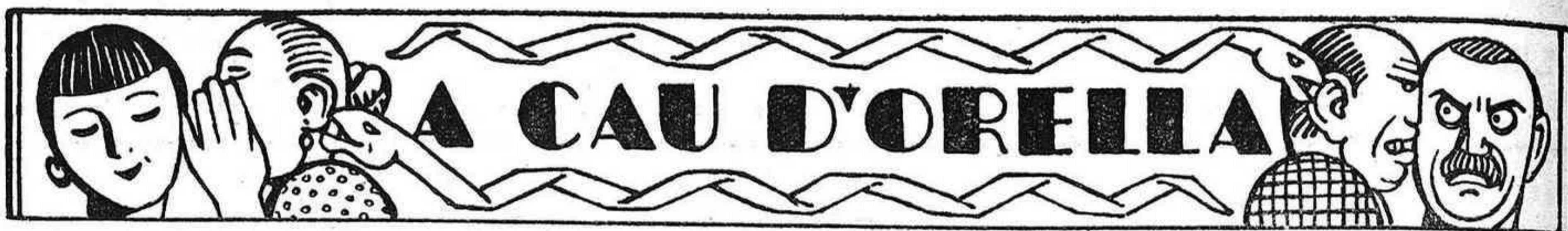
—Estimat Castelao, el que és Catalunya no ha d'estar gaire agraïda a Galícia amb el gènere lerrouxista que ens vàreu enviar...

I Castelao, ràpid i agut, va respondre:

—Potser serà Galícia la que es molesti, que quan va arribar a casa vostra encara no era així i potser sigui l'ambient el que l'ha transformat, millor, l'ha reformat...

I en aquesta transformació de la matèria prima de l'home o de l'atracador, pot haver-hi tota una teoria sobre els fets de Catalunya...

FRANCESC MADRID

UNA GUITZA PROVIDENCIAL

Retallem de «La Publicitat» del dia 4 del mes que som:

«Manresa, 3 (Per telèfon).—Ahir fou assistit al Dispensari municipal el noi de 15 anys Josep Muñoz, a conseqüència d'haver rebut una guitza d'un cavall al bosc de l'Oller, mentre s'hi celebrava la Festa de l'Arbre. Amb motiu d'aquest acte hi va acudir una gran gentada i constituí un èxit.»

Com poden veure els nostres lectors, es desprèn d'aquesta notícia que si el cavall no clava una guitza a aquell pobre xicot, la Festa de l'Arbre hauria estat deslluïda, car la gent hi va acudir precisament per aquest acte de l'animal.

OPORTUNITAT

En el banquet d'inauguració de la nova instal·lació de l'emissora de Ràdio Associació de Catalunya

pronuncià el primer parlament el senyor Rosquelles i Alesan, que llegí unes quartilles la lletra de les quals devia ésser molt dolenta, car l'esmentat senyor es deturava molt sovint intentant desxifrar-la.

En un dels paràgrafs en què quedà encallat deia: Aquesta és... I saltà una veu que digué, amatent: E. A. J. 15 Ràdio Associació.

Va tenir un èxit formidable.

¿QUE DEU ENTENDRE PER MOLTA CONCURRENCIA?

Retallem de «La Noche», del dia 3 d'aquest mes donant compte de l'atrancament a un cafè-concert de Prat de Llobregat:

«El bar se hallaba bastante concurrido pues entre el dueño, los camareros y los clientes ascendían a dieciseis personas.»

Ara comprenem perquè els radicals, que deuen tenir uns cinc-cents electors, gosen a dir que

compten amb tota l'opinió popular.

UNA VERITAT COM UN TEMPLE

Dilluns passat, va tenir lloc la inauguració del nou local d'una de les emissores de radiotelefonía de Barcelona. Van ésser invitades les autoritats i, naturalment, els periodistes.

Es va celebrar un àpat a un restaurant que hi ha al pis de sota i el propietari en persona, per quedar bé, va acostar-se a la taula on seien els periodistes i els va preguntar si estaven satisfets.

Un amic nostre, que escriu en un diari castellà del vespre, parlà en nom de tots. Digué:

«Estamos muy satisfechos de la comida, de la rapidez del servicio, en una palabra; de todo. Lo único que nos molesta es la radio.»

LERROUX NO POT ESDEVENIR FOLL

Al pobre don Lacandru ja únicament li mancava que es fes dir la «buenaventura» de bona fe.

Els nostres lectors, segurament ja deuen estar assabentats de les prediccions que li féu un quiromàntic. El que potser no saben és la conversa que un dels nostres espies sostingué l'altre dia al «Real Club Republicano».

Deia un dels més entusiastes de l'ex-emperador del Parallel:

—Això que ha dit un endevina-dor que Lerroux governarà aviat, no té volta de full. El que no puc creure és que es torni boig o ximple com afegí l'individu en qüestió.

—Es clar que no —digué el nostre espia—, això darrer no és possible.

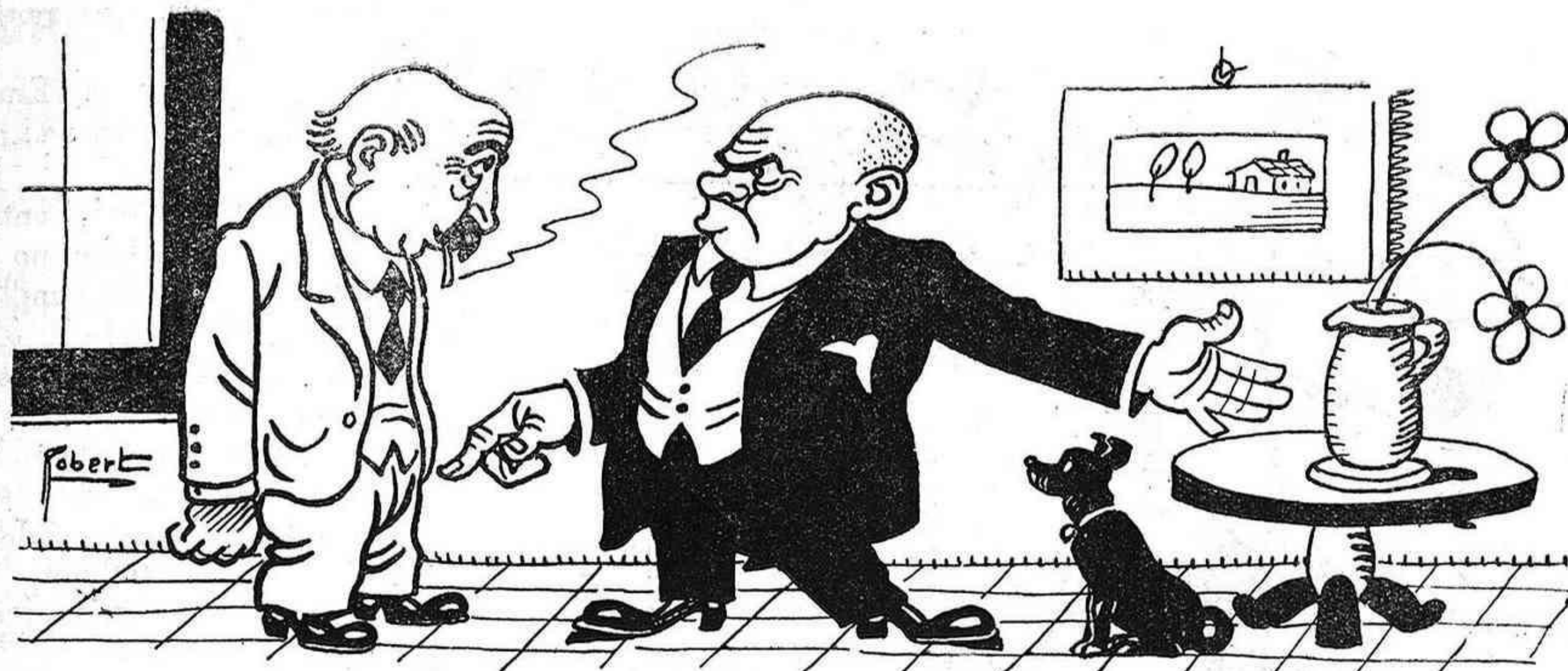
—Tu mateix ho reconeixes, oi? —digué el primer, engrescat.

—Es clar que sí; Lerroux no es pot tornar ximple perquè ja ho és. No s'hagueren de plànyer desgràcies personals.

—Vd. va a parar lelo.

—Ay, aquellos tiempos del paralelo se han ido para no volver.

—Si voleu seguir treballant a casa us heu de fer soci de la Lliga.

—Entès... i dir que de tot en té la culpa l'Esquerra.

GLOSSARI

DIUEN QUE HI HAN FEIXISTES

Sí, senyors: diuen que hi han feixistes. És a dir: ho tornen a dir. Perquè ja ho havien dit abans, temps enrera: quan el doctor Albiniana i el senyor Cambó coincidien en aguantar aquesta cadira en la qual es trobava tan bé l'ex-rei i que ja, malgrat tots els esforços i coincidències, no s'aguantava. Com que vosaltres sou vius, suposo que haureu endevinat que em referia al tron d'Espanya.

Doncs, sí: llavors començà a parlar-se de feixisme. El terreny estava ben abonat amb la dictadura. Els que en parlen ara no veuen que avui, amb República, el terreny no pot aprofitar-se per a la mala llavor del feixisme. Cambó preparava un partit centrista. Albiniana un feixisme de legionaris d'escopeta de canya. Ni una cosa ni l'altra tingueren èxit i el senyor Borbon hagué de fugir. (A. D. P.)

Ara torna a parlar-se de feixisme. Deuen ésser influències d'Hitler. La premsa dedica entrefilets i comentaris a aquest feixisme espanyol que encara, sortosament, és un fantasma; intellectuals i obrers s'uneixen contra aquest fantasma; la gent, en to d'elogi—en to d'elogi els que fan pudoreta de monàrquic o de militant de la Lliga, que tot ve a ésser el mateix—o en to de blasme i de censura, parlen d'a-

quest feixisme: al cafè, al cinema, al tramvia.

Hom diu que els feixistes portaran camises blaves, talment com si anessin disfressats de Puríssima Concepció; que volen fer un diari, talment com si sabessin escriure; que tenen armes i fan exercicis: uns exercicis que no tenen res d'espiritual; que per a ensinistrar-los, per a ensenyar-los a fer feina han vingut feixistes pràctics de l'estranger... i que per això hi han tants atracaments.

Naturalment tot això no és més que enyorança: enyorança d'aquells temps felïços del «pau, pau i repau» i dels assassinats d'obriers als carrers de Barcelona; d'aquells temps felïços dels complots imaginaris, de les presons governatives i de les conduccions ordinàries per carretera.

Es lògic que els que vivien bé en aquells temps visquin malament en aquests. I és lògic que vulguin resuscitar aquells temps.

Cal tenir, però, una cosa present: que si Déu—segons diuen—té un bastó, el poble, que no està per feixismes ni romanços, té un altre bastó. I si aquests nois, si aquests pobres diables, si aquests feixistes de via estreta el t'asten, no els farà cap gràcia.

VIRAI

Llegiu totes les setmanes

L'Esquella de la Torratxa

UN SENYOR DE COMPROMIS

Aquest senyor n'és tan, de compromís, que sense compromisos la seva vida és impossible: va nèixer per al compromís, viu per al compromís i morirà pel compromís. És així, ell.

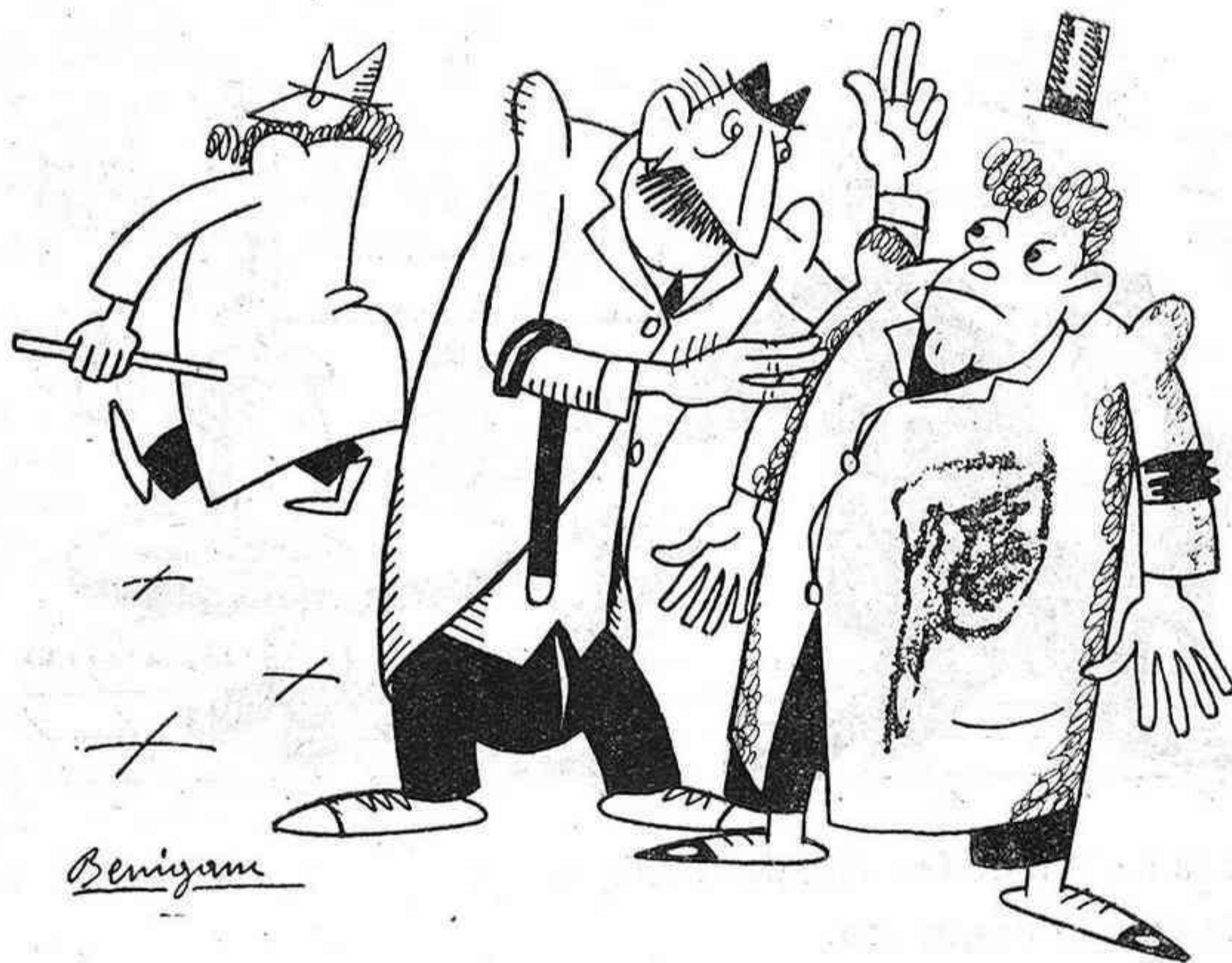
No és jove, però tampoc és vell; és d'una edat indeterminada i gris. És un terme neutre, que és el terme que agrada i complau a les persones que viuen del senyor de compromís.

Aquest senyor té una amigueta. Una amigueta, cavallers! Una amigueta jove i bonica que alterna el jazz amb el tortell dominical, el tortell que cada diumenge li compra el senyor de compromís. Del jazz en té cura un xicot que no té compromisos.

El senyor de compromís, el pagano, com diuen les porteres, no va mai a passeig amb la seva amigueta, car això seria escàndol i desprestigi per a la seva persona i minvaria el crèdit del seu negoci de cigrons, bacallà sec i altres frioleres.

Es el que ell diu: res d'exhibicions, res d'escàndol. Tot sense fer soroll, procurant no comprometre's, car és un senyor de molt de compromís.

JOSEP MARCO.

—Aquell home és un dels feixistes més importants de Barcelona.
 —Caram.
 —Sí, és fabricant de faixes.

MERCAT POLITIC

(NO HA PASSAT RES)

Al Teatre de l'Ajuntament, en la sessió de divendres passat, veiem el clàssic cartell: «venudes totes les localitats».

Quina gentada, fillets de Déu! La funció del divendres anterior havia tingut un èxit espeterrant i hom esperava la segona representació.

Fou tanta la quantitat de públic que hi anà, que l'autoritat havia pres precaucions. S'escorcollava a tort i a dret.

—Un moment... —varem sentir dir a un guàrdia dirigint-se a un pobre ciutadà que feia cara de pagès—. Vós, on aneu?

—Ai, ai... A veure la funció. Que sap si ja han començat?

—Qui sou vós?

—Pau Bonafè:
 —Teniu cèdula?
 —De sis rals.
 —Treballau?
 —Les ganes hi són.
 —Viviu de renda?
 —Visc de fàstic.
 —Què hi veniu a fer aquí?
 —Ja ho he dit: a fer d'espectador.

—Porteu armes?
 —Armes? I ara! No, senyor!
 —Veiam...
 I l'escorcollen. I li troben una clau.

—No teniu cap mala intenció?
 —Ja li he dit que vinc a passar l'estona. M'han dit que fan una tragèdia que fa riure de debò.

I l'home passa...
 I el guàrdia n'escorcolla un altre:

—Qui sou vós?
 —Pere Rigol i Fullaseca.
 —Què veniu a fer?
 —A veure la sessió.

—Aquest «bulto» que porteu a la butxaca, què és?

—Un petit pisolabis. Em faig el càrrec que vaig a veure «La Passió».

I aquest ciutadà també entra. L'autoritat, ara, deté un altre home. Aquest ja vesteix millor.

—Ep! No es passa!
 —Què vol dir no es passa? Ja comencem així?

—Que no es passa, dic!
 —Això és fer coacció!
 —Compleixo ordres donades. Hem d'escorcollar tothom.

Cara de pasme en el que sembla senyor.

—Que m'heu d'escorcollar, dieu?
 —Sí, senyor!

—Que ja sabeu qui sóc?
 —Això és el que m'interessa que m'aclariu.

—Doncs sóc... (aquí el nom). Un regidor!!

El guàrdia fa un acatament. Li diu tres vegades que dispensi i es torna groc.

... ..

Amb tant d'ordre i amb tant de rigor, res no té d'estranyar que la sessió de divendres passat fos una cosa assenyada i exemple de bona educació.

Persona que hi assistí ens diu que feia goig de veure allò. Diu que semblaven «hijas de María» amb la medalleta al coll.

No hi hagueren crits ni discussions..

Se li anà de ben poc com, agnollats tots els regidors —fins els guàrdies encarregats de l'escorcoll— no cantessin el

Dolcíssima mare,
 flor de primavera...
 amiga dels àngels
 consol de les penes...

TINET

El senyor Besteiro, President de la Cambra de Diputats de Madrid, ha dit: Jo no crec que la crítica perjudiqui mai. Assenyalar errors i acusar encerts és la missió de la crítica i això és convenient, perquè així es poden evitar uns i es poden accentuar els altres. La crítica sempre fortaleix.

Nosaltres que passem la vida criticant el que creiem equívocs ens alegrem que un home de talla com el senyor Besteiro, compregui la labor que portem a cap, ja que molts creuen que quan es fa crítica es perquè hom sent el revés del que es critica.

Vuits i nous i cartes que no lliguen

LLIÇONS DE COSES

Aquest policia que va detenir als individus de mal viure que un xofer de Tarragona li va indicar, ha mort de mort natural.

Perquè a ningú més que a un policia se li pot ocórrer tractar bé els atracadors!

No els va escorcollar, ni emmanillar. Ah! si s'hagués tractat d'algun intel·lectual, d'algun comunista, ja hauríeu vist quin luxe de precaucions s'hauria pres.

I és clar, va succeir el natural.

Els detinguts, es tragueren l'arma, i pum, pam, pum, la descarregaren damunt del policia, que va morir com un conill.

Serà prudent, que als comissariats, es donin unes classes per ensenyar l'obligació als del *Cuerpo de Seguridad*.

Que tiren malament, ja ho sabem; però que facin de blanc, d'una manera tan estúpida, la veritat, no ho podem permetre.

Es clar que els que en paguen les conseqüències, són ells mateixos.

Però, vaja, res més que per no fer un ridícul, valdria la pena que no ens haguem de veure forçats a canviar l'actual nom del cos, pel de «Cuerpo de Inseguridad».

LOGICA PURA

Ara, els hitlerians ens volen fer creure que no persegueixen els jueus.

En un dels comunicats que la premsa publica, es diu que no és cert que els nazis saquegen les botigues dels israelites; «són bandes d'apatxes, que es disfressen de nazis, per tal de poder impunement robar».

Ja ho entenem.

Això vol dir, que quan es porta l'uniforme hitlerià, es pot robar impunement.

Es comprensible. Estem convençuts. *Vaia!* un uniforme...

Es per això que el govern alemany, que vesteix en pes l'uniforme creat per l'estafa austríac, pot apoderar-se dels diners que el gran Einstein, té dipositats en un banc alemany, diners guanyats amb la suor del seu front, únic al món.

Bravo, Hitler, al pas que vas, tot el món desitjarà portar-te una corona. Però no de llorer... *De siemprevivas*.

JA PAGUEN LES CAMPANES?

Ho pregunto, perquè al carrer de Sors, de Gràcia, hi ha una petita església, la campana de la qual no para d'importunar els veïns. A diari, toca vint o trenta vegades, i a la tarda en especial, durant mitja hora seguida...

L'església és de poca categoria.

Es veu que ni amb aquesta camisa hi tornaré.

Però el que és la campana, hauria de pagar més que les de la catedral.

Es veu que els catòlics d'aquesta barriada, s'han dit:

—Havem de pagar? Doncs que toqui tot el dia...

Si l'església és la casa de Déu, no li arrendo la ganància a aquest pobre senyor, d'haver de viure en un lloc on es fa tant d'escàndol...

Ni que hi hagués la Maria Magdalena abans de penedir-se...

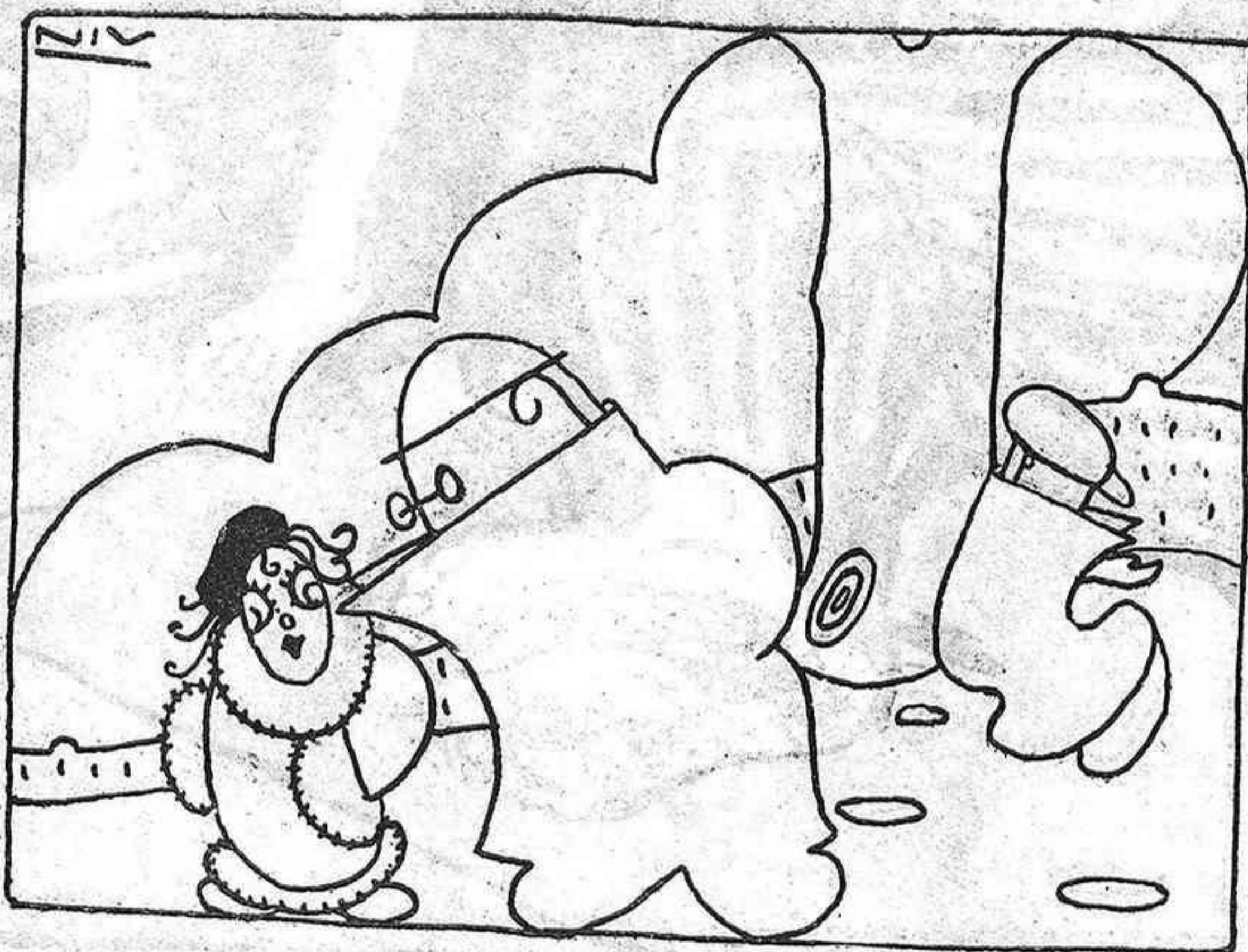
Insinuació

Dues coses s'ha oblidat de fer el mestre Lamotte, vull creure en un excés d'ingenuïtat que impensadament; la una és el concert d'homenatge pòstum a Vives; l'altra, un modest festivalet Wagner, en commemoració del cinquantenari de la mort del mestre. Per contra, hom pot observar la facilitat amb que s'ha posat en planta un concert Nicolau. No vull pas negar el que de lògic tingué aquest darrer concert; ho esmento només, com un detall quelcom indicatiu de la *idiosincràcia* del senyor Lamotte.

¿Es que potser la Banda no ha tocat mai música Wagner? ¿Es que fins després de mort, el mestre Vives ha de quedar arreconat, en els concerts de la Banda que PAGA el poble de Barcelona i de la que actua de dictador el senyor Lamotte?

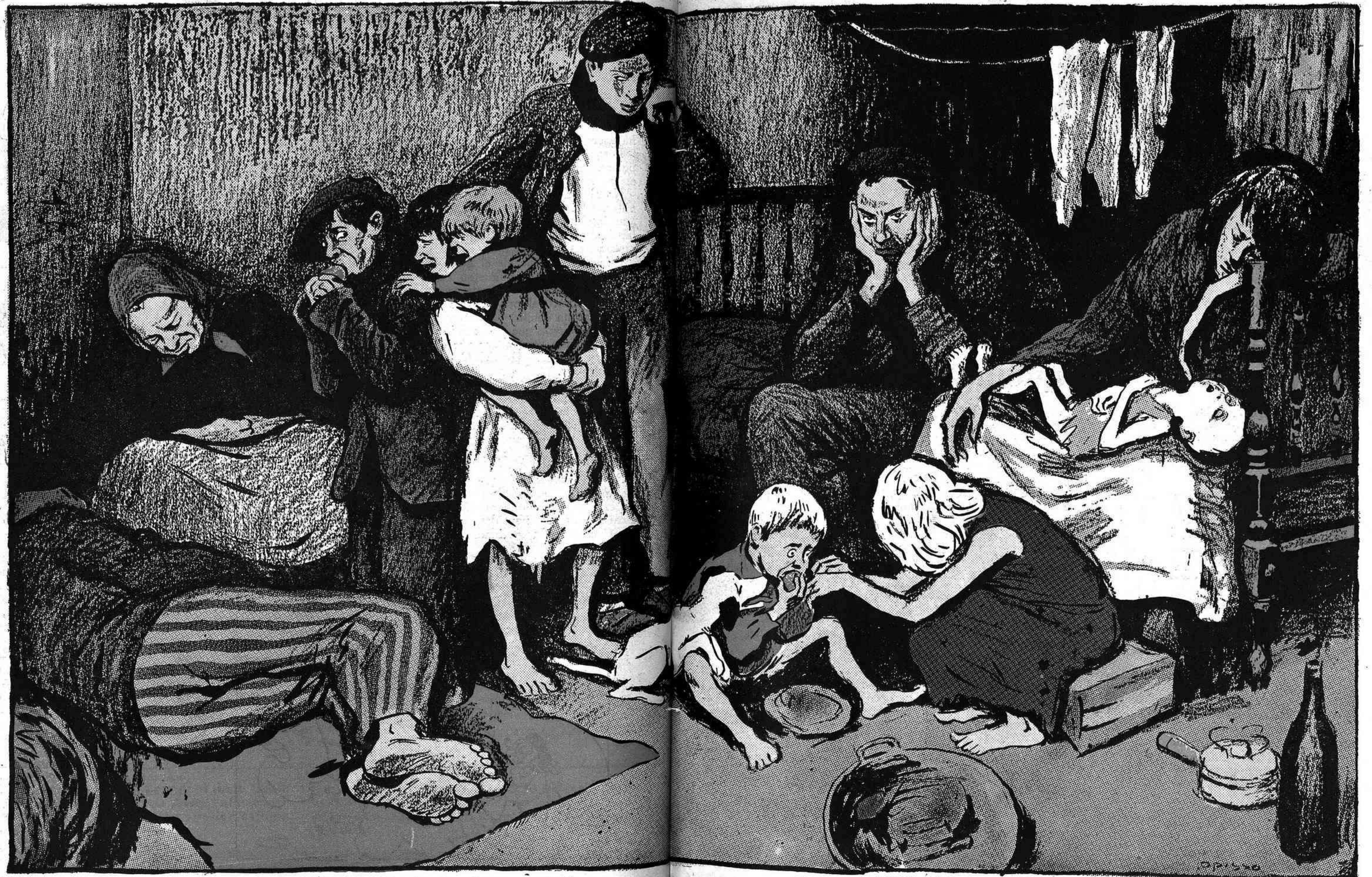
Té la paraula el senyor Aigüader.

FRA JACOBI

—Perquè no l'hi donaves cèntims, papà.

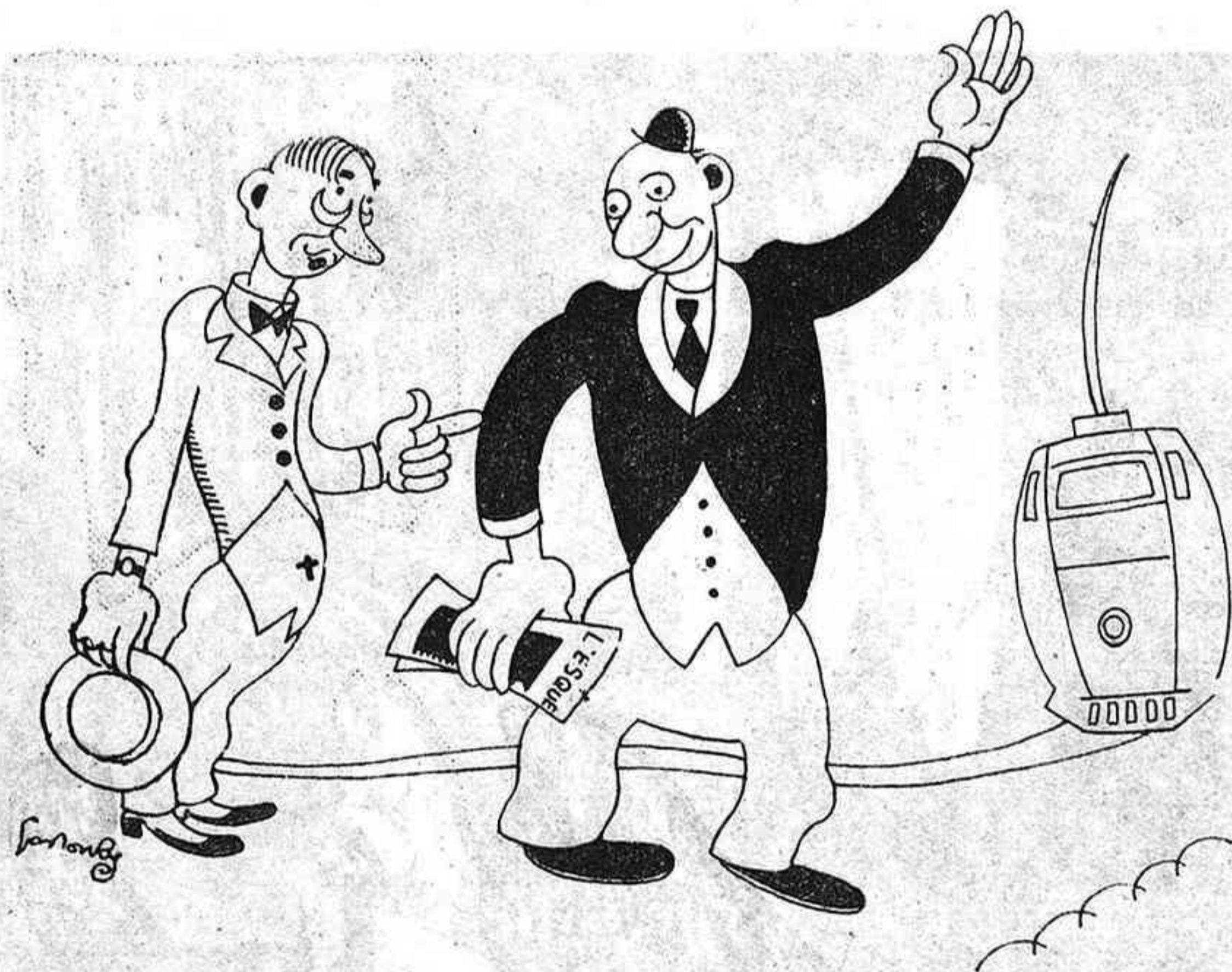
—Ja ho volia fer, però amb la intenció ja n'hi ha prou.

El teatre del poble

FOTOGRAVATS-BASTARD

—Vostè també sa'uda com els feixistes.
—No, és que vull que pari el tramvia.

Els contes de L'Esquella

HONOR AL QUI PAGA

—I que n'ets de gamarús! No aprendràs mai l'ofici de paleta!— deia malhumorat al seu manobre un mestre de cases.

—Home, veurà — responia aquest. —A mi, em roda el cap. Jo no goso a passar per aquest tauló. Són cinc pisos que tinc a sota, i la veritat, m'estimo més baixar-los per l'escala.

—Tu no entens el nostre ofici. No seràs mai res.

—Però, home!...

—Res, home, res, que no l'entens. Mira, ara t'ensenyaré jo com s'atravessa un tauló, encara que estigui a una altura de cinc pisos. Tot es qüestió de serenitat. Fixa't bé, a veure si arribes a entendre com es fa. Amb una mà, agafo una galleda plena d'aigua. Amb l'altra el sac de les eipes. Aquests dos pesos són el que em faran guardar l'equilibri.

—Vol dir que no li faran nosa? No aniria millor sense res a les mans?

—Ja l'havem dinyat! Ho veus com tu no entens l'ofici? Tu deixa'm fer, i fixa't-hi bé.

I el mestre de cases començà a caminar per damunt del tauló, que es vinclava com un mal esperit.

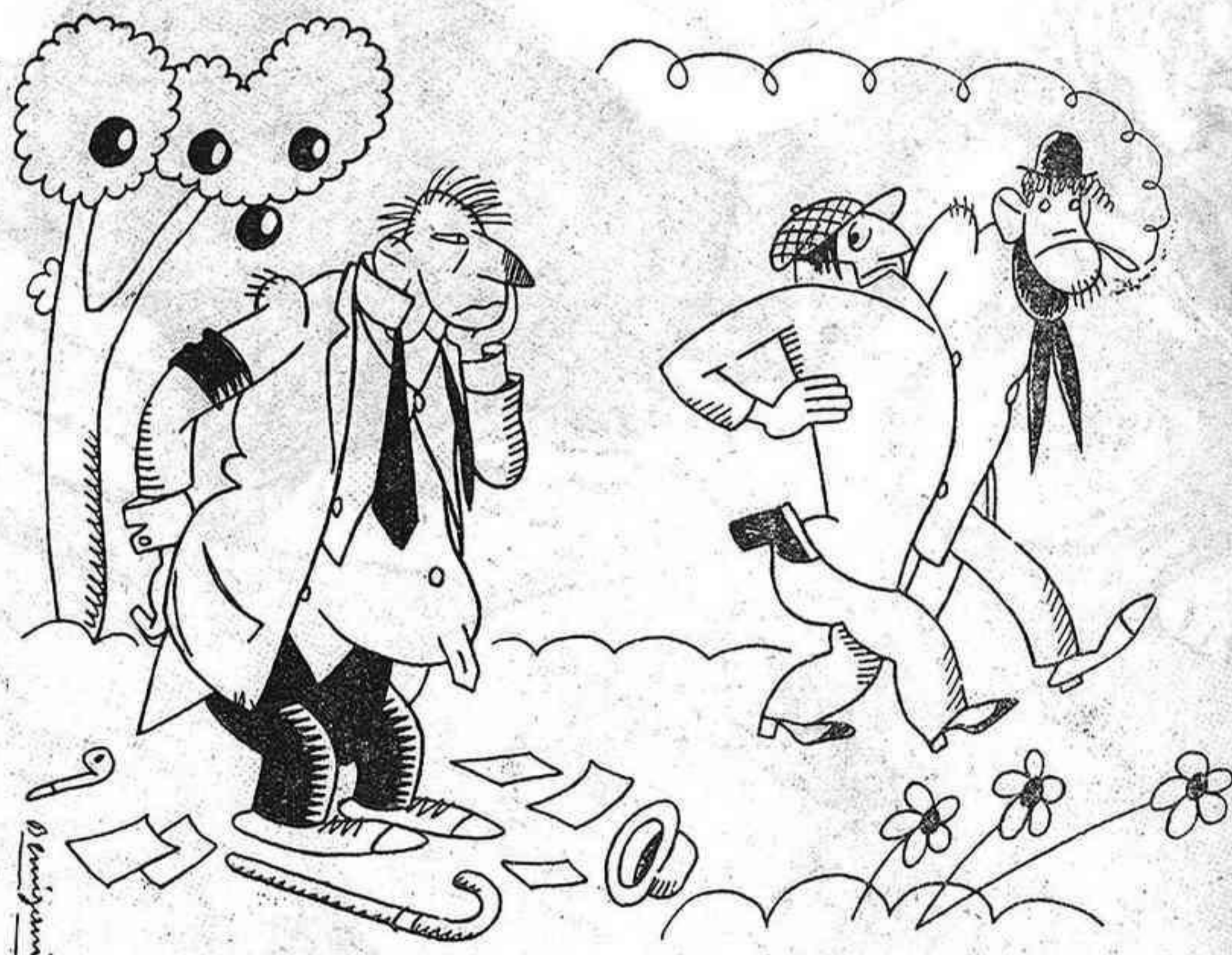
—Ho veus? A veure si ho en-

tindràs d'una vegada! — va cridar-li al manobre. De sobte el paleta perdé l'equilibri, i ell, la galleda, i els sacs, varen caure cap avall.

El manobre, esverat, tragué el cap per la bastida i cridà amb força als seus companys que treballaven a baix al carrer:

—Aparteu-vos, nois, que ara baixa el que ho entén!!

***

Després de l'atracament.

—Llàstima, m'ho han robat tot però m'han deixat la dona.

El pobre mestre de cases va arribar a terra fet una coca. Les seves cames, s'havien trencat, i el seu cap, regalimava sang per tots els costats.

—Haureu d'anar a dir a la dona que no aniré a dinar a casa, perquè em trobo bastant aixafat—digué a un company seu.

—Ho veu home,—feu el manobre — com és més difícil del que semblava, atravesar el tauló? I vostè que deia que tot era qüestió de serenitat!

—Oh!... —féu el ferit—i encara ho sostinc...

—I doncs ¿com és que ha caigut?

—Home, ja t'ho diré... és que he perdut la serenitat...

***

—¿Què té aquest bon home?— feu un senyoràs que va passar per aquells indrets.

—Si miri, que ha caigut d'un quint pis, i s'ha trencat les cames.

—Es horrorós! Teniu bon home. Aquí teniu 500 pessetes perquè us cureu.

—Vostè m'ha vist caure?—preguntà el paleta.

—No senyor.

Aleshores el paleta, digué fent esforços sobrehumans per a aixecar-se.

—Nois! acompanyeu-me cap a dalt.

—Però a on va?—li preguntà el generós donant.

—A tornar-me a tirar des de dalt de tot. Per cinc-centes pessetes, vostè te dret a l'espectacle...

LL. E.

HA COMENÇAT ABRIL...

I amb ell ha vingut la primavera, l'alegria, les flors.

Abril és un mes d'ideologia, de sentimentalismes, de passions.

Es, per excel·lència, el mes dolç, el mes del dies amables, del temps generós. Un mes sense fred ni calor extraordinaris; un mes que té una mica de tot, que ens fa passar de l'una estació a l'altra estació amb mètode i mesura, amb una certa intel·ligència, amb un cert bon cor.

Abril és i ha estat amic dels rics i dels pobres.

Per als rics ha tingut amb la seva iniciació d'estiu, l'encís de les hores d'esplai que s'apropen: l'estiu a la platja, al camp; l'elecció del vestit vaporós i l'elegant mallot...

Per als pobres ha tingut una rialla de bondat. Amb el seu rostre pur, revivificador i ple d'optimisme, exempt de tota possible traïció, els ha dit d'una manera oberta que el món ja és per tothom; que els dies de recolliment per mor del fred ja són fora, que poden eixir al carrer a gaudir d'aquella alenada sana d'herbes i flors.

Abril embelleix i alegra els camps, els jardins, el bosc.

Abril té una pluja fina, delicada, sensual. Plou de per riure. Plou perquè fa bonic, perquè li agrada veure les flors esbandides.

La pluja d'abril és una rosada fora d'hores.

Abril, ara, té un altre encís.

Abril té dues noves festes: la del Llibre i la de la República.

La del Llibre és una festa que fa els homes dignes, que els apropa, que els fa oblidar tota baixa passió.

La gent adquireix, en aquest mes, un llibre i el guarda com un record; com si el volum fos una flor de la Primavera nova, aquesta Primavera que fa poc temps tenim i estimem, donant una magnífica prova de la nostra cultura i de la nostra civiltzació.

La festa de la República també els apropa els homes. Apropa els homes nobles i honrats i els agermana en un mateix ideal.

L'esperit demòcrata d'una raça també ho representa una flor. Una flor que no pot mai marcir-se perquè el poble li ha donat saba de sang i suor.

Aquestes dues festes nobles dignifiquen els que amb convicció i respecte les celebren.

Abril ha començat. I amb ell han vingut les hores de primavera, d'alegria, d'illusions.

Abril no és per als homes que

no estimen el Llibre ni la República.

Per aquests homes, no hi ha flors.

Aquests homes han viscut sempre un temps fred i trist, i no és just que per a ells surti el sol lluminós de la Intel·ligència, de la Llibertat, de l'Amor...

AGUSTI COLLADO

"Anant pel carrer..."

...hem vist un home que menjava una taronja, i amb una llibertat que ben segur ell creu molt republicana, llançava damunt la vorera els troços de pell del fruit sucós.

Hem procurat fixar-nos bé en l'aspecte d'aquell home, i no hi hem trobat res anormal; semblava talment un ciutadà com molts altres.

Amb tot, tenim el pressentiment que vivint a ciutat, aquell ésser no es troba pas en el seu centre, i tenim la certesa que experimentaria una agradable sensació de retrobament de la pròpia individualitat, si el traslladéssim a una selva d'Àfrica, o per no anar tan lluny, a una de les gàbies de micos que tenim al parc de la Ciutadella.

¿Quina mena de concepte deu tenir de la ciutadania un ésser semblant?

«Ciudadans...» «Ciudadans...»

Tothom que viu a ciutat se li dona generosament, alegrement que es diu ara, el títol de ciutadà.

I és una trista equivocació. Aquest títol hauria d'ésser quelcom que es guanyés per oposicions, i els veritables ciutadans haurien de tenir unes prerrogatives i privilegis que no es mereixen aquests micos vestits de persona que ens veiem obligats a suportar.

El conviure en una ciutat civilitzada reporta una sèrie d'obligacions que si bé semblen molestoses, cal ésser orb per no veure que el complir-les és un benefici per a tots els seus habitants.

Malhauradament, d'orbs d'aquesta mena a Barcelona n'hi ha més dels tolerables.

En un poble on no hi havia batalla, sense miraments abocaven pel balcó el contingut dels orinals.

A Barcelona, ah!... això no passa perquè hi ha batalla; i com que hi ha batalla, pel balcó sols s'espolcen les catifes i llançols, i el via-

nant pot recollir gratis una nodridíssima varietat de microbis i puces ben alimentades.

En els tramvies s'hi fuma i s'hi escup amb un afany encisador, i en cercar un seient us cal mirar bé on poseu els peus, si no voleu sentir sota d'ells algun contacte llefiscós.

Els cobradors s'ensaliven graciosament els dits per donar-vos el bitllet.

Quan plou, els «autos» amb una elegància definitiva, us emplen de fang fins el coll, donant així una vistosa varietat al vostre trajo.

Tot sovint se us presenta l'ocasió de patinar damunt d'una pell de plàtan, i fins trobareu ciutadans (!) que riuran de bona gana, si aneu de costelles per terra.

I amb els carros dels escombraraires, que no us hi heu fixat? Són veritablement imponents, pel seu contingut i per la seva alçaria aclaparadora. I mai no direu per què són tan d'alts. Nosaltres fins hem agafat migranya cercant el motiu d'aquella alçaria esfereïdora, i hauríem acabat malament si no hagués estat un ciutadà escombrarià que ens aclarí l'enigma tornant-nos la perduda tranquil·litat, i que ens digué:

—... els hi dic que sí, són tan alts per dues raons, primera: perquè nosaltres poguem fer exercicis d'agilitat i equilibri mentre hi pugem amb el cabaç al cap...

—Ah!... això està molt bé... però i la segona?

—Doncs la segona raó, perquè abocant el cabaç des d'aquella alçaria els simpàtics bacils poden millor prendre aire i així repartir-se més equitativament.

Barcelona, ciutat gran...

on tens els ciutadans?

LLUÍS GUINJOAN

ON ES EL CINEMA?

Aquesta és la qüestió que alguns creuen saber i que nosaltres estudiarem. En efecte, on és el cinema? Aquesta indústria, una de les més brillants del món, té sobre les altres l'avantatge d'anar lligada a les manifestacions econòmiques, i a més al desenvolupament espiritual dels pobles.

Actualment, estem bastant lluny dels primers assaigs del cinema. Pel·lícula muda, acció precipitada, presentació teatral. El perfeccionament ha vingut amb la comprensió i l'exigència del públic: Aplicació intel·ligent de desenvolupament d'acció, conjunt d'artistes i de la seva presentació, nous mitjans mecànics i tècnics, per fi avui, la sonoritat.

La seva explotació racionalment comercial, basada sobre el capitalisme.

Tractar de posar la qüestió del cinema en l'esdevenidor és, al mateix temps tractar de la formació de la nostra societat actual.

Actualment, hi ha dos problemes que retenen l'atenció dels tècnics. El color i la perspectiva o relleu.

S'han obtingut alguns resultats sense donar satisfacció. Cal tenir en compte els descobriments i troballes que poden suggerir més tard, a la recerca de descobriments futurs. Actualment, el cinema no està sota el predomini americà que ha estat mantingut vegades basat essencialment per la publicitat i els diners a falta de mèrit.

Avui, l'Amèrica ha de lluitar contra una forta i gran concurrència europea.

El cinema seguirà en l'esdevenidor, el desenvolupament de l'esperit humà, i aquest imposarà al setè art les exigències naturals.

Així és que la literatura i l'art són una emanació subtil i pràctica a la vegada, el cinema, tot i essent múltiples les seves manifestacions conservarà sempre la seva important tasca d'instructor, educador i emancipador.

El que ha estat i el que ha fet el teatre en el passat, el cinema, ben entès ho farà en l'esdevenidor.

TONI ZERGA

NOTICIES

El film *Don Quixot* ha estat projectat a París. Hi figuren els noms de Pabst, Chaliapine, però no el de Cer-

vantes. El gran «metteur en scene» alemany pot tenir talent, però no té geni.

***

A més aquest *Don Quixot* és fantàstica i interpretat sense respecte per l'autor.

***

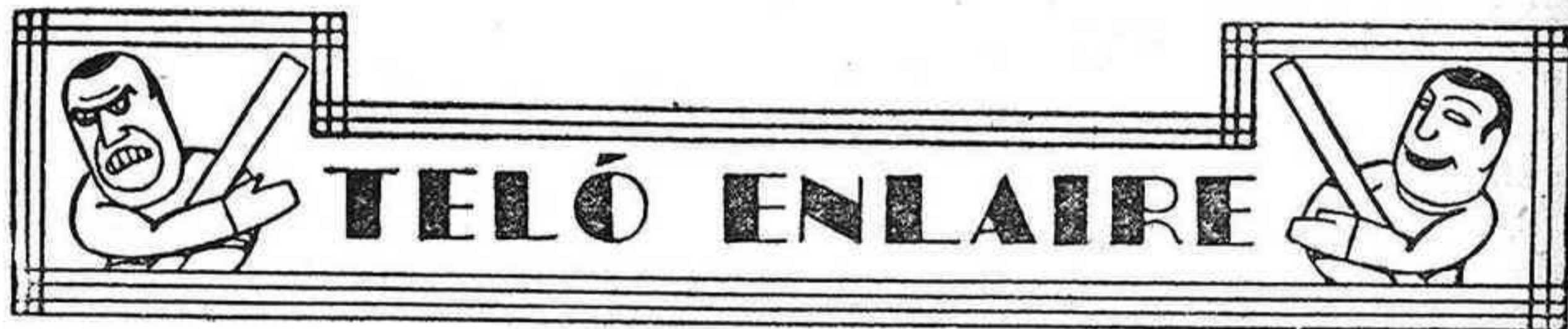
Un dels meus amics em senyala les «llibertats» de Pabst. Es enutjós el que es poden permetre els cineastes.

***

En *El crimen de la Calle de Morgue*, han explotat el nom d'Edgar Poe a l'inversa del Quixot.

***

Molta premsa publica en les seves pàgines fotos d'artistes amb poses dignes de fotos pornogràfiques.

Una nit a teatre

El dissabte passat Work tingué el compromís d'escollir un teatre on anar. Uns amics volien portar-li, vulguis no vulguis. Work escullí el Victòria.

Si demeneu el perquè d'aquesta preferència, Work no sabrà pas que contestar. De dolent a pitjor, tant-se-val. Camila Quiroga feia una obra coneguda. Els demés teatres, *man!* Ni el truc de la Maria Espinalt en «Doña Francisquita» seduï el badoquisme que pot portar Work a dintre.

Guiat per un sentimentalisme, d'aquells que en diuen del record del temps passat, Work anà al Victòria on feien «San Juan de Luz», «La Generala» i «La Corte de Faraón». «Tres joyas retrospectivas y musicales» com proclamaven els cartells.

El programa era dels dits «monstres». La gent era escassa. «La Generala» la cantaven la Suárez i en Vendrell. La gent no es deixà seduir. Es veu que els sentimentals del «retrospectiu» com Work, no abunden.

Com si pits fermes, i cuixes escultorals, impúdiques anques, i ventres maliciosos, tinguessin res a veure amb el talent cinematogràfic.

***

«Actualidades» és el títol d'un nou establiment que fa fer la volta al món en 55 minuts. Agafarem vèrtig.

***

Al Fantasio, en tota la temporada han rodat films europeus, i el sol film americà que s'ha projectat és *Yo soy un fugitivo*, que per cert és el millor de la producció.

***

A «La Vanguardia» del dia 1 d'abril, vejem anunciat un film i diu «*El Milagro de la Fe* es un film que redime al cine de todos sus pecados».

La Paramount podria haver-se entès amb el bisbe per poder afegir-hi: *El Ilustrísimo Sr. Obispo de Barcelona se ha dignado conceder indulgencias en la forma acostumbrada.*

Mentre tiples lluien els encisos i mentre actors galifardejaven, Work feia consideracions sobre l'estat actual del teatre a Barcelona.

On anar a veure un espectacle? On trobar un ver teatre de drama? On poder conèixer una comèdia?

I de les reposicions, què? Els actors jugant amb les obres, no jugant les obres. Les presentacions escandalosament dolentes. Els cors matxucats. Els vestuaris de fira. El mal gust dels còmics sortint a la superfície amb «morcilleig» imbècil i impertinent.

Teatres de Barcelona malmesos per empresaris i per actors! No poden omplir ni una nit d'un enamorat del teatre!

Work sortia dissabte passat a dos quarts de tres del Victòria, sense haver vist sencera «La Corte de Faraón». I sortí decebut, fastiguejat, lluny el desig de tornar al teatre per una llarga temporada. Ei, per plaer o per conivit. Hi anirà quan el deure l'empenti ineludiblement, sense goig, sense espe-

rança, pensant en altres temps, àdhuc irrecordables.

Pobre Work somniatruites!

Noves

Romea. Enguany han fet un èxit amb «La volta al món en patinet». Preparen per l'any vinent: «La volta al món a quatre grapes». Un altre gran èxit futur.

Victoria

S'ha estrenat «La flor del Tango». Ens hauria plagut més aquest títol: «El tango de una flor».

Ambdues semblen escrites per a ésser estrenades en els dimarts de «Las de Gòmez».

WORK

TEATRE ESPANYOL

Per a avui, divendres, està anunciat en aquest teatre l'estrena d'un vodevil en tres acts del nostre company Agustí Collado, titulat «Un marit que no fa res».

Es tracta d'una comèdia original i, per tant, res no té a veure amb les comèdies tretes del francès. Això honora el nostre company, ja que altres fan passar per *originals* comèdies que no són seves, més que econòmicament.

Tenim referències que, «Un marit que no fa res» és una obreta fàcil, amable, amb situacions atrevides llugera-ment, sense que mai arribin a la barroeria.

La setmana entrant en parlarem distingudament.

ESQUELLOTS

Pel «Daily Herald» ens assabentem que Goering, actual ministre de l'Interior en el gabinet Hitler, en novembre de 1925 es tornava boig, fins a l'extrem que calgué recloure'l en un manicomi i posar-li la camisa de força, ja que es tractava d'un boig perillós.

¿Està segur «Daily Herald» que no més Goering es trobava en aquest cas? Valdria la pena d'esbrinar-ho això!

***

Vallès i Pujals, l'autor — el famós autor — d'«Elogi de Catalunya», l'altre dia al Parlament va fer una frase elegant. Va dir: «¡Ay, que me troncho!»

El senyor Vallès i Pujals, qualsevol

La puja de tarifes.

—Tú, pugem a l'autobús.

—Ca, ja hi pujarem quan serem rics.

dia ens surt amb un llibre nou titulat «Elogi del llenguatge caló».

I en aquest cas ens ho creuríem de veres que el senyor Vallès i Pujals n'és l'autor.

***

En un dels darrers atracaments prengué part activa una dona.

Vostès vagin prenent-s'ho cantant i rient, però de seguir així les coses no serà solament al teatre on se'ns presentarà una senyora més o menys amb poca roba que encarant-nos una pistola ens cantarà allò de:

«Manos arriba,
las pistoleras...»

Les passades generacions també es reien de Julio Verne amb els seus viatges a través de la il·lusió.

Avui, al món, res no hi ha impossible.

Es a dir, sí: una cosa.

La mort? No, home, no!

La tornada del Borbó.

***

pren les coses un xic en broma. Una prova del qui diem és que l'altre dia quan el President va dir que no fessin barrila i estessin atents al debat sobre la qüestió de constitució d'Ajuntaments sobre l'article 29, la majoria es posà a riure. I a això no hi ha dret, senyors dipu-

tats! L'administració d'un poble no es pot prendre a broma. No hem de donar la impressió que som polítics d'estar per casa, sinó que som homes de seny.

Tenim molts i variats problemes a resoldre i cal portar-los a cap com més aviat millor.

Cal preparar amb atenció la reorganització de la policia, reglament de funcionaris, etc., etc.

Entesos?

***

Trobem que molts diputats són mal treballadors perquè cobren *mil peles* cada més i no van a les sessions del Parlament. Als obrers que no acudeixen al treball els acomiaden els funcionaris que cobren sense anar a l'oficina creiem que cometem una immoralitat.

¿No creieu que s'hauria de cridar l'atenció a aquests senyors que no acudeixen a la seva feina sense justificació?

***

Fa uns dies es celebrà en una localitat francesa la vista de la causa d'un home que es negà a anar a soldat perquè pertanyia a una Lliga contra la guerra.

Un exemple que hauríem de recordar tots els homes pensant amb els nostres fills que demà aniran a la guerra. Exemple que hauria de seguir la joventut i portar-ho a cap.

Estem tan tips del patriotisme, que encara ens embafa l'olor de la sang.

***

Sembla que va essent un fet allò que el poble reacciona i es pren la justícia per la seva pròpia mà.

En els darrers atracaments els atracadors no han estat d'enhorabona.

Ens n'hem de felicitar.

***

Míting d'Acció Catalana al Teatre del Bosc.

Malgrat que al bosc, en els dies inicials de la Primavera, hi fa de tan bon estar, el que és el passat diumenge molts no hi varen anar.

I és que hi ha gent que s'estima més avorrir-se a casa...

***

Els fets de Reïnosa signifiquen que la República ha donat un pas en ferm.

Si s'hagués fet així des del primer dia, no hauríem vist tants «valents».

***

A l'Uruguai, en Gabriel Terra, un home que sempre ens havia merescut respecte i consideració, acaba de fer una d'aquelles coses que tant ens amoïnen: s'ha proclamat dictador.

Tot el respecte i consideració que sentíem per Terra, ha anat per terra del tot.

***

Un pobre noi que passejava per la muntanya de Montjuïc, ha estat víctima dels atracadors.

Després d'haver-lo apallissat, li varen robar vint cèntims... vint cèntims, senyors!

I encara hi ha qui diu que entre els atracadors pot donar-se el cas de trobar-s'hi algun desesperat que ho fa empès per la misèria!

Què ens han de venir a explicar!

***

Es torna a parlar de crisi...

Es tornen a forjar il·lusions...

Es torna a dir que aquesta setmana...

Es torna... boig tothom.

***

La nota sensacional d'aquests darrers dies, ha estat la nota dels «republicans» entrebancadors.

Passat de moda l'afer de Casas Viejas i ja completament descartat el «truco» de l'obstrucció, calja —«¿cómo no?»— fer una mica de moixiganga.

¿Quan es convenceran certs senyors que s'omplen la boca de republicanisme que la República no és això?

***

Tothom comenta —i amb raó— que els diputats de la Lliga, quan fan un discurs al Parlament, el que menys s'hi passa una horeta i mitja.

Que consti que no exagerem.

Quina llàstima de no haver-ho tingut en compte quan es va confeccionar el pressupost!

Un tant per minut de més del temps reglamentari, hauria produït un excel·lent import.

I si els de la Lliga s'haguessin limitat, per allò d'estalviar pessetes; com hi hauríem guanyat tots!

***

Diuen que el dues vegades «ex» —ex-general Barrera i ex-virrei de Catalunya— es troba a Perpinyà.

Diuen també que una altra colla d'«ex» el van tranquil·lament a visitar.

Quina deuen tramarr-ne?

A què va que es faran republicans?

***

¿Quan es decidirà l'autoritat enviar un delegat governatiu a les esglésies que amb l'excusa dels sermons de quaresma es dediquen al míting electoral?

¿Es que la llei de Defensa de la República no resa per als sacerdots?

Nosaltres ens creïem que per a certes esglésies era per on «resava» millor.

***

Maura, aquests dies, està que no hi cap de goig. Es dona importància i a l'home.

El motiu de la seva actitud és l'haver redactat una nota que ha portat molt de soroll...

Això és l'alegria que passa...

El protagonista de «L'alegria que passa» és un clown.

***

Cridem amb totes les forces dels nostres pulmons «¡A baix les dretes!» que vol dir a baix el feixisme, la Lliga, els cavernícoles.

Entesos? Em sembla que parlem prou clar!

***

Durant unes negociacions realitzades a Amsterdam pel doctor Eckener, s'ha tractat de la creació d'una línia Amèrica del Nord, Espanya, Egipte, Batàvia, el qual servei estaria assegurat per dirigibles tipus «Zeppelin».

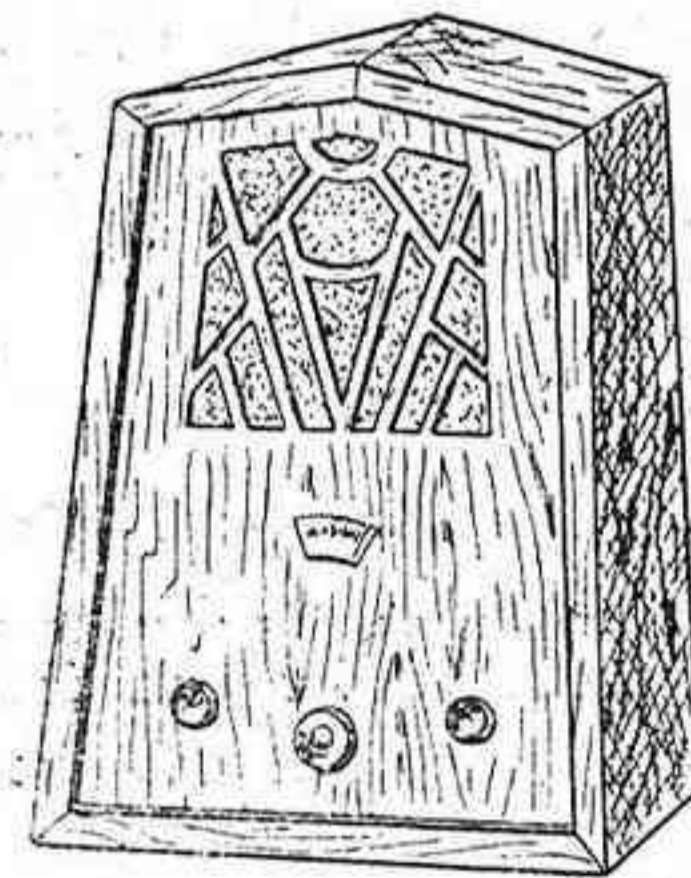
Mentrestant, els regidors radicals i regionalistes que vagin posant obstacles, en lloc de donar facilitats perquè Barcelona pugui tenir un bon aeròdrom.

Això és fer pàtria! Però els regidors despenen a l'any 500.000 pessetes en automòbils.

Correspondència

Fausti Domènech. — El teu dibuix no està del tot mal fet. Procura estudiar més. — *J. Nuri.* — El vers, no fa per casa. — *Narcís Puig.* — Nosaltres volem treballs festius. Una altra vegada serà. — *C. Camino.* — No ens fa el pes. — *J. Comas.* — Anirà. — *Pere Pons.* — Vostè podria fer-ho bé. — *J. Roure.* — Procura que vinguin més curts. — *J. Colom.* — Mercès. — *M. Niubó.* — Vostè no comprèn el que li vàrem dir. Pitjor per vostè. — (*Queden cartes per contestar.*)

Escopetes - Bicycles - Radio
Vendes a plaços i al comptat
(ES DESITJEN AGENTS)

F. BARÓ
Goya, 11
Tel. 73497
Barcelona

Sucursal a
Esparraguera
S. Antoni, 20

Compreu tots els divendres,
L'ESQUELLA de la TORRATXA

Es ven per tot Catalunya. Preu: 20 cts.

CAFES DEL BRASIL PER TOT ESPANYA

Exigiu els cafès del Brasil
Són els més fins i aromàtics

CASES BRASIL

BRACAFE

Per anuncis a "l'Esquella de la Torratxa"

Demaneu preus sense compromís a

DOMENEC DIUMENGE

Argenteria, 6, 2.ª, 2.ª

BARCELONA

Mobles i Matalassos

A TERMINIS i SENSE FIADOR

Carrer Santa Anna, 18 - Barcelona

APOPLEXIA

(Feridura)

Paralisi - Arterioesclerosi

i totes les malalties de-
rivades d'una defec-
tuosa circulació de la
sang, les evita i gua-
reix l'antic específic

vegetal i completament inofensiu

ANTIAPOPLETTIC BERDAGUER

A les farmàcies i Centres d'Específics

BA-TA-CLAN Marquès del Duero, 85 - Tel. 31374
Tarda a les 3,30 :: Nit a les 9,30

Avui i dies següents: FORMIDABLES DEBUTS

**Doratella - Bella Marujita - Guerrero - Conchita Mar-
tinez - Mary de Lis - Marina López - Maruja de Arce
Manolita Mongin. TANI ZERJA**

Tots els dies un alegre vodevil - Dancing d'1 a 4 matinada

FRONTÓ NOVETATS

Tots els dies grandiosos partits, tarda i nit

ELS MILLORS PELOTARIS

Si voleu passar una bona estona, aneu al Frontó Novetats

DETALLS PER PROGRAMES

FEROTIXI

Específic de l'
ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)

(MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la ejaculació prematura (pèrdues seminals); de la feblesa y
molt eficaç per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves
manifestacions.

Es el més poixant estimulant de l'activitat neuro-espino-médulo-genital.
Sinérgic i homo-estimulasa de les glàndules intersticials. Producte plu-
riglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue,
ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fosfurs, ni cantàrides, ni cap altre medica-
ment excitant.

**PRODUCTE MAGNE E INSUBSTITUIBLE PER A RECOPRAR
LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS**

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dufrem

Alt de Sant Pere, 50 - BARCELONA - Teléfon 18631

Preu: 21'75 ptes.

CERVESERIA EUZCADI

Passeig de Gràcia (cantonada Casp)

Establiment nou Especialitzat en la

CUINA TIPICA BASCA I CATALANA

i la cervesa

ITURRIGORRI

i del país

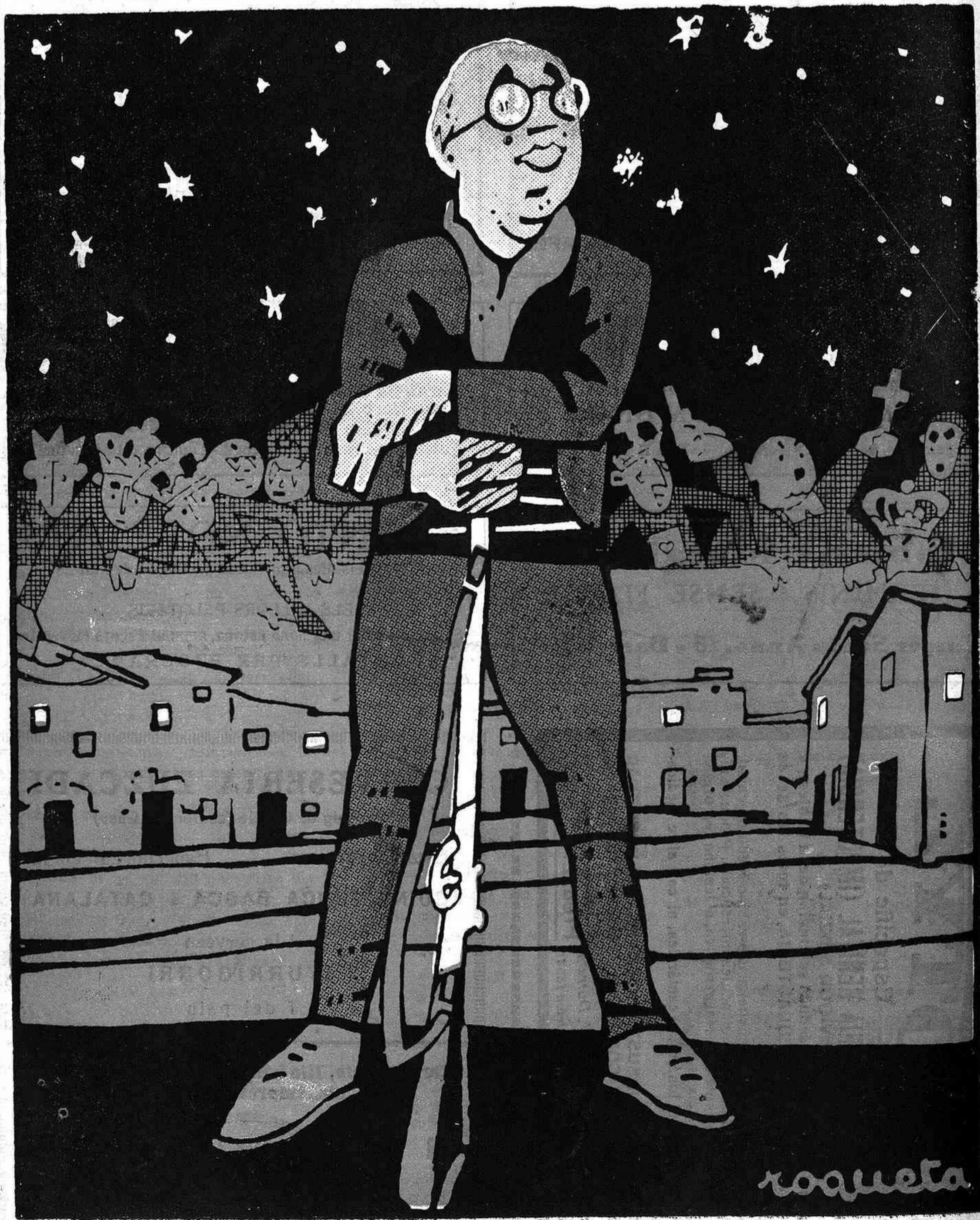
**Caruso, Fleta, Tito Schipa, Pau Casals, Sagi Bar-
ba, etc., impresionen en discos**

La VOZ

de su amo

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

—No tingeu por. No passaràn,